

HUR BLIR DET I FRAMTIDEN?

Tar den odlingsbara marken slut 2050?

År 2050 beräknar FN eller Förenta Nationerna, att all odlingsbar mark ca 1,6- 1,7 miljarder hektar, kommer att brukas för att odla livsmedel. Om 40 år beräknas 80 procent av jordensbefolkning på 9-10 miljarder människor att bo i städer. Då kommer det kommer att vara viktigt att även producera en del av maten på de ytor som finns i städerna. Att odla mer i hemträdgårdar, koloni-lotter, på balkonger och till och med fönsterodlingar kan ge värdefulla tillskott.

I så fall verkar ju fönsterodling vara en bra idé. För ett par år sedan läste Britta Riley i Brooklyn en artikel i New York Times. Journalisten

Foto: Windowfarms

uppmånade läsarna att själva odla en del av sin mat, för att visa i handling att de bryr sig om miljön. Ett antal ituklippta PET-flaskor senare hade hon skapat window farming. Vill du läsa mer om window farming, surfa in på www.windowfarms.org

Hugh Fearnley-Whittingstall är en engelsk kock som gör TV-program om att odla egna grödor och att laga god och lokalt producerad mat. I Storbritannien heter hans serie River Cottage, när den visats på SVT har den kallats för Det goda livet.

Här har du ett recept, baserat på Hughs favoritbröd, Soda bread. Nybakat bröd på 25 minuter!

Så här bakar du Hughs bakpulverbröd

Blanda 3 dl vetemjöl, en nypa salt och 1,5 tsk bakpulver. Häll i 1,5 dl mjölk eller yoghurt (creme fraiche funkar också). Rör runt. Om det behövs för att få en sammanhållen deg, häll i en skvätt mjölk till. Knåda degen en minut. Lägg den på en smord bakplåt. In i ugnen, 200 grader i cirka 20 minuter.

Uppsving för bondens marknad

Bondens Marknad, Farmer's Market, har länge attraherat stadsbor i England och USA. Denna gamla tradition har även börjat ploppa upp igen i de svenska städerna.

En "Bondens Marknad" innebär att traktens odlare och bönder kommer till staden en helgdag för att sälja sina produkter. De kanske kostar lite mer än på snabbköpet, men å andra sidan är de purfärska, när-odlade och kanske ekologiska!

Läs mer på www.bondensegen.com

Foto: <http://taffel.se>

Kan förändring vara roligt?

"The Fun Theory" belönar roliga idéer på hur man kan förändra folks beteende – genom att förverkliga dem. Till exempel byggde man en container för glasinlämning till ett musikspelande arkadspel. Denna placerades ut i centrala Stockholm och lockade snabbt nyfikna Stockholmare. Varje gång en tomflaska släpptes ned gav blinkande lampor poäng.

Vill du veta hur många som lockades att lämna tomflaskor i arkadspelet?

Gå in på: www.thefuntheory.com

Vem har sagt att man inte kan påverka?

För ett par år sedan flög Bittan Gustavsson Lundén med det skånska flygbolaget Kullaflyg. Under flyturen blev hon bjuden på en så kallad polarklämma (renkött inrullat i tunnbröd) – och blev arg! ”Vad har det här med Skåne att göra?” tänkte hon. När hon kom hem ringde hon upp Kullaflygs chef och föreslog att de istället för att transportera polarklämmor (som ju ändå inte har något med skånsk mat att göra) från andra änden av landet, skulle servera skånsk, närodlat mat på flygningarna. Chefen nappade på idén och lät Bittan skapa helt nya menyer. Idag är hon även ansvarig för att tillaga maten som serveras ombord. All mat är lokalproducerad, färsk och utan tvekan tillagad med kärlek och omsorg.

UPPGIFT

Har du en idé om förändring?

Hur skulle din idé se ut?

Finns det något du skulle vilja förbättra eller skapa? Om allt vore möjligt, vad skulle du vilja göra för att uppmuntra din omgivning och bli mer miljövänlig? Låt tankarna flöda, tänk inte logiskt, skriv bara ned alla idéer utan att värdera den! Kom ihåg att de största uppfinnarna i världen inte nödvändigtvis var de med bäst betyg, utan de som vågade göra något som ingen hade gjort förut...

Min idé: .....

.....

.....

Skiss:

Fem tips för idéskapare!

1. Använd alla sinnen för mer idéer och inspiration. Se till att både skriva ned och rita idéerna.
2. Har någon annan redan gjort något liknande – och lyckats?
Ta reda på hur de gjorde, gör sedan likadant eller ännu bättre!
3. Gör en snygg affisch eller en Power Point-presentation.
4. Presentera idén för föräldrar och vänner vars åsikter du uppskattar.
Ta till dig av eventuell konstruktiv kritik och finslipa idén.
5. Presentera din idé för ett företag eller en organisation som du skulle vilja samarbeta med.

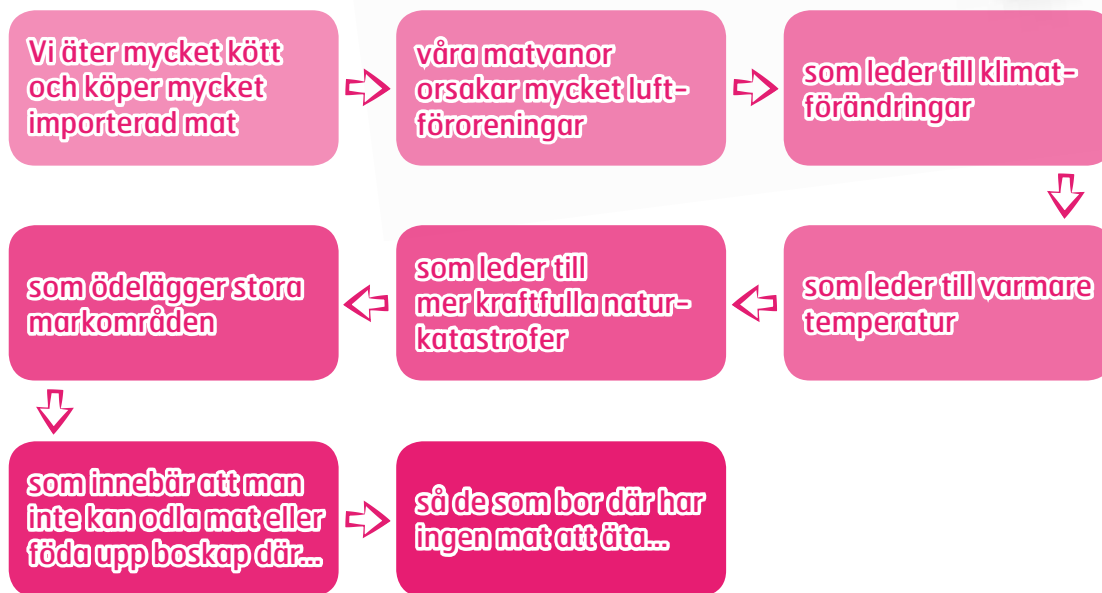
Orsak och konsekvens

Det finns ett ordspråk som lyder:

”En fjärils vingar kan orsaka en orkan.”

I korthet betyder det att varje liten handling i slutändan kan bli mycket större än själva ursprungshandlingen.

Ett sätt att ta reda på vilka konsekvenser en viss handling kan få, är att använda sig av en orsak- och konsekvenskedja. Vi testar en sådan här nedan, om våra matvanor:

Det som är bra med orsak och konsekvenskedjor är att hur hemska de än verkar, så är de neutrala. De dömer inte våra handlingar, de bara visar vad konsekvensen av varje handling blir. De ger oss också möjligheten att byta ut nyckelkomponenten, den första rutan, närhelst vi vill.

Så vad händer om vi byter du den första rutan mot något annat? Blir utgången i sista rutan helt annorlunda? Vi testar genom att börja en kedja med lite ändrade matvanor:

Kom ihåg din konsumentmakt!

Maten har också en allvarlig sida.

Vi som bor i rika länder kan äta oss mätta, vi behöver snarare lära oss äta nyttigare, så att vi inte blir överviktiga. Och samtidigt som vi slänger 25 procent av all mat vi köper, går miljontals människor hung- riga. I vissa länder blir bönderna och deras barn sjuka av att odla mat som vi köper. De stora matprodu- center vill tjäna så mycket pengar som möjligt, och struntar i att de farliga bekämpningsmedlen, som är förbjudna i Europa, skadar bönderna.

Det är då det är bra att komma ihåg vår konsumentmakt! Varje gång vi kliver in i en mataffär, har vi makt att påverka. Om ingen köper produkter som skadar naturen eller andra människor, så tvingas matproducenterna till slut att odla bra produkter!

Mat är alltså inte bara mat - det är ett ställningstagande. Innan du stoppar något i munnen, har du fattat ett beslut: Nu vill jag äta mat som odlats ekologiskt – eller – Nu struntar jag i vad jag äter. Vilken vana

du än vill införa i ditt liv, om det är att äta nyttigare eller börja läsa till proven tidigare, kom ihåg rolig- hets-faktorn! Precis som glasinsamlingen som blev ett musikspelande arkadspel, är förändring lättare om det

är roligt!

Här har du några tips:

Känn din konsumentmakt, varje gång du handlar!

- Du bestämmer över vad du handlar!

Imponera på andra!

– Gör hemlagad mat som pizza, med ingredienser från området där du bor.

Överraska!

– Googla ett vegetariskt recept, skriv ut, handla ekologiska varianter av ingredienserna. Erbjud dig att hjälpa till med middagen
– garanterade vuxenpoäng!

Känn dig duktig och bra!

– Välj ekologiskt, miljömärkt och välj närodlade produkter – de har rest kortast väg!

